

IN EEN WOORD WONEN

Serie Huis gezocht

Allemaal hebben we huizen nodig. Een dak boven ons hoofd. Als je dat niet hebt, moet dat vreselijk zijn. In ons land alleen al 39.000. Er zijn er genoeg.

Hier in de Dominicus zoeken we op een andere manier een dak boven ons hoofd. Het is een tweede thuis geworden hier voor velen, in dit prachtige gebouw, dat Jan Nieuwenhuis die we hier gisteren uitgevaren hebben, eens een vlot heeft genoemd. Zal dat blijven? Misschien hebt u ook gevolgd hoe kerken steeds vaker andere bestemmingen krijgen als, door het teruglopen bezoekersaantal, het niet mogelijk is ze open te houden. In Polen, een van de meest kerkelijke landen in Europa, werd een kerk tot zwembad omgebouwd. Ik stelde het me onwillekeurig voor. Nu de tegeltjes toch een beetje losraken hier en daar – hoe zou het zijn een 25 meter - bad? Met de sterren daarboven, stretchers tussen de zuilen.

Je kunt erom lachen, maar het gebeurt. Kerken worden winkels, sportscholen, fitnesscentra. Sommigen gaan er werkelijk in wonen. Bouwen er eetkeukens en kookeilanden in, moderne leefruimtes. Stel je voor hoe dat hier zou zijn: meerdere huishoudens misschien, het is hier ruim. Hier en daar uit piëteit een klein Cuypers-element wellicht behouden... een kleine stilte met soms wat muziek olv Arjan van Baest.

Het klinkt waanzinnig maar er zijn kerkgebouwen waar men evenzeer aan was gehecht als wij hier en toch is het zo gegaan. Blijf komen wil je dan zeggen. Het is hier veel te mooi. En ook jullie onder de 40: neem je vrienden en vriendinnen mee!

Maar zover is het hier natuurlijk nog lang niet, wilt u zeggen en komt het natuurlijk ook niet. Dit dak is ons veel te dierbaar, het is trouwens ook een monument. En toen mij laatst weer eens meewarig de vraag werd gesteld, of mijn werk in de kerk nog een beetje naar mijn zin was - het kan je in dit vak zomaar overkomen - schoot het er eerlijk gezegd zomaar uit: dat het hier een prachtplek is. Vertel mij waar je dit elders vindt: bezinning op het leven, de wereld, ontmoeting van zoveel verschillende mensen, stilte, woord en lied. Waar je binnenkomt gewoon zoals je bent. Met al je geloof en ongeloof, en wat je meemaakt. Als het je goed of minder goed gaat: een tweede thuis.

De filosoof Gadamer schreef hoe we van jongs af allemaal opgroeien in wat hij noemde huizen van taal en betekenis, maar daar gaandeweg ook weer uitgroeien. Veel van wat thuis vanzelfsprekend was ga je later bevragen. Je gaat je eigen weg. Wat goed is of fout, de moraal, netjes - niet netjes, mooi - niet mooi. Heel veel van wat voor een kind vanzelf spreekt beleven we later anders. Dat gaat niet alleen over wat je aan geloof hebt meegekregen, het geldt voor een heleboel dingen. Het een behoud je, het ander ga je anders doen of zien. De wereld wordt groter, vragen veranderen, het beeld van je ouders en van jezelf, je dromen, je toekomstbeeld en wat waar is. Ook religieuze voorstellingen. Hoe vaak hebben we hier geen groepen gegeven over "wat je niet meer geloven kunt". Dat lucht op. We hebben het allemaal. En tegelijk zetten we de deuren van die "huizen" hier niet op slot. Want is er altijd wel weer iets terug te vinden in die oude kamers en keukens. Op de zolders en in de kelders van die huizen vol verhalen en soms ook zeer rijke en waardevolle traditie. Waar in en uit kunt gaan. Van weg kunt groeien en het soms ook weer opzoeken.

In de Schrift wordt ook wat afgebouwd. Mensen bouwen torens van Babel om gezien te zijn, belangrijk. Kapitalen worden gestoken in tempels en paleizen. Koning Salomo voorop. Mensen gaan op pelgrimage om daar binnen te gaan en ze te bewonderen, schrijven er psalmen over. Ze worden geheiligd en soms weer ontheiligd tot de hele boel voor de zoveelste keer overhoop gaat door culturele veranderingen, vreemde overheersing of geweld. Het is allemaal van alle tijden.

En toch blijft de bijbel spreken in termen van wonen. Adam en Eva krijgen een tuin als verblijf en alles is daar goed. Er wordt gewoond in tenten onderweg en in de schaduw Gods. En hoog op rotsen. 'Als God het huis niet bouwt', zegt Ps 127, 'zwoegen de bouwers vergeefs'. En in het evangelie komt die God zelf onder de mensen wonen.

Rutger Kopland die heel wat zekerheden en ook godsgeloof dat hij van huis uit meekreeg achter zich liet, bundelde ondanks dat alles gedichten onder de titel "omdat wij van onszelf géén huis zijn". En de allereerste letter waarmee de Schrift begint als alles woest en leeg is - dat is nog altijd op veel plaatsen zo - , is de Beth, precies die letter die 'huis' betekent. Alsof het maar vast gezegd wil zijn: wat je nu gaat lezen, is als een huis. Schuil daar maar in. Een letter als een afdak dat van rechts naar links gelezen je rug beschutting geeft en ook je van boven bescherming biedt maar naar voren toe altijd de deur open heeft om je ogen open te houden. Om in het allerlaatste Bijbelboek een nieuwe stad uit de hemel te laten neerdalen. Misschien zonder tempels of kerken – zoals het er echt staat - maar toch. Alsof je moet oppassen teveel op het gebouw te focussen, het instituut, het affe geheel. Alsof gezegd wil zijn dat als je een huis zoekt, je misschien maar moet beginnen met de verhalen te lezen. Wonen in een woord. En dan begint het.

Over wat voor goeds mensen doen, maar ook wat voor slechts. De bijbel is soms net een moordserie. Mensen die als goden willen zijn. Maar dan zijn er ook die andere van hoe-dan-wel. Van bevrijding en op weg gaan naar een andere wereld waar jij er mag zijn, maar een ander ook. Waar recht wordt gedaan, waar vrede is. Van stemmen die zich verzetten tegen wat fout gaat en van stemmen die opkomen voor waar het wel goed toeven is. Van de aarde behoeden en haar mensen, haar dieren en al haar wel en wee. Die grote verhalen.

Toen ik in India woonde (ik schreef net voor de Dominicuskrant over het Hindoeïsme) leerde ik daar een kunstenaar kennen. Zijn moeder was christen en zijn vader Hindoe. Hij zette een gemeenschap op van kunstenaars van diverse komaf waar veel prachtigs werd gemaakt. Maar wat hij ook tientallen jaren deed was het Indiase continent afreizen (zo groot als Europa) om in stad en dorp verhalen te verzamelen, omdat hij bang was dat ze zouden verdwijnen. Omdat ze misschien niet goed waren opgeschreven of alleen mondeling verteld. Het ergste wat hij zich voor kon stellen: dat die verloren zouden gaan. Dat niemand ze straks meer zou weten.

Ik weet het natuurlijk ook niet altijd, maar vermoed dat het belangrijk is, ook voor ons. In een wereld waarin steeds meer leegte wordt ervaren, steeds minder bronnen en houvast lijken te zijn. Dat de grote verhalen er zijn en ook worden doorverteld. Ook als ze misschien minder gemakkelijk of confronterend zijn. Van de joodse traditie hebben we daarom geleerd ze te lezen maar daarbij nooit je eigen vragen te vergeten. Schrijf ze maar in de kantlijn. Schrijf je eigen ervaringen er maar naast. Maar doe ze niet weg. Houd ze vast om op terug te grijpen als een ijkpunt dat al langer meegaat dan jij en al heel wat eeuwen heeft doorstaan. Van Kains moord op Abel, van de doortocht door de zee. Van psalmen over vreugde en verdriet tot breken en delen bij Jezus. Van elkaar naar het leven staan tot er, wie je ook bent, te mogen zijn.

Vandaag zullen twee volwassen vrouwen zich laten dopen. Omdat je dat altijd ergens al wilde, omdat er iets in die verhalen was dat je roerde, waar je bij horen wilt. Of je vriend is een moslim en je vindt dat meer dan waardevol, maar het doet je ook beseffen dat je zelf ook je bronnen hebt om uit te putten. Zo hebben we zitten praten. Over wat je heilig is of bijvoorbeeld zomaar in tranen brengen kan als je hier zit. Ontroerd raken, thuishomen omdat het over jou gaat. Jouw leven en jouw wereld. Als je voor even ergens anders gebracht wordt. Uit het individualisme, het consumeren, presteren. Waar het onaanzienlijke van het leven ook erbij hoort. Van anderen, van jezelf.

Jezus stelt de vraag: waarop bouw je je huis. Op een rots of op drijfzand? Waar haal je de meeste stevigheid vandaan, of diepte? Misschien is het daarvoor zo gek niet een ijkpunt te hebben, een plek en een verhaal. Een huis waar je eens omheen kunt lopen, bevragen, maar ook in terug kunt keren. Dit huis van het grote verhaal. De "woorden" waarvan de lezing van Deuteronomium zo mooi zegt: , blijf ze vertellen aan je kinderen, spijker ze aan je deur (als een mezoëza). Maar bind ze in elk geval op je hart om ze met heel je hart, ziel en verstand met je mee te dragen.

Wat een vreugde als die weg van het verhaal mensen zo kan treffen dat je er echt mee verder wilt. Als een nieuw vertrekpunt, een ander afdak. Niet om je verstand aan te kant te zetten en je gevoelens op slot, maar om met heel je hart, ziel en verstand - kritisch, nadenkend, stilte en uitdaging zoekend, God - op een andere manier richting te zoeken en te schuilen als dat nodig is. Laat het onze dopelingen veel goeds brengen. En ons erin bevestigen dat het zo gek niet is erover na te denken waar het goed wonen is, in welk verhaal. Je hoeft er niet gek voor te zijn.

Juut Meijer